

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1955

Vyhlásené: 07.04.1955 Časová verzia predpisu účinná od: 01.06.1955 do: 30.06.1958

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

11

Z á k o n

z 23. marca 1955

o vodnom hospodárstve

Národné zhromaždenie Československej republiky uznieslo sa na tomto zákone:

§ 1

Úvodné ustanovenie

Všetky povrchové a podzemné vody slúžia na zabezpečenie hospodárskych a iných spoločenských potrieb.

Prvá časť

Hospodárenie s vodami a plánovanie

§ 2

Hospodárenie s vodami

S povrchovými a podzemnými vodami treba plánovite hospodáriť technicky aj ekonomicky najvhodnejšími prostriedkami a spôsobmi tak, aby sa udržala rovnováha medzi kapacitou vodných zdrojov a potrebou vody a aby sa zachoval vyhovujúci stupeň čistoty vody.

§ 3

Plánovanie

Štátny vodohospodársky plán schválený vládou je smerným plánom pre všetky vodohospodárske opatrenia všetkých odvetví národného hospodárstva, ako aj pre základné vodohospodárske opatrenia pri územnom plánovaní; je jedným zo základných podkladov pre vypracovanie výhľadových plánov všetkých hospodárskych odvetví, pokiaľ majú požiadavky na vodné zdroje alebo pokiaľ inak ovplyvňujú hospodárenie s vodami.

§ 4

Distribúcia vody

(1) Distribúcia vody sa vykonáva podľa plánu, ktorého návrh zostavuje Ústredná správa vodného hospodárstva; schvaľuje ho vláda ako súčasť štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva.

(2) Ak to vyžaduje plnenie štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva alebo ak je nedostatok vody, môže vodohospodársky orgán po vykonanom konaní na čas nevyhnutnej potreby obmedziť alebo i zastaviť zvláštne užívanie vody.

Druhá časť

Užívanie vôd, korýt tokov, pobrežných pozemkov, vypúšťanie odpadových vôd a ochrana proti vodám

§ 5

Zásada hospodárnosti pri používaní vôd

(1) Vody sa smú užívať len takým spôsobom, takou mierou a pre také účely, aby sa tým neohrozilo ich najúčelnejšie a najhospodárnejšie využitie z hľadiska starostlivosti o zdravie ľudu, potrieb poľnohospodárskej výroby a ostatných odvetví národného hospodárstva.

(2) Pri určení a zmenách výrobných postupov treba urobiť opatrenie, aby sa voda využila čo najhospodárnejšie, najmä jej opätovným používaním, aby sa voda riadne vyčistila a aby sa využili hodnotné látky obsiahnuté v odpadových vodách.

(3) Pri projektovaní, výstavbe a prevádzke nových čistiacich zariadení odpadových vôd treba zabezpečiť i hospodárne využitie hodnotných látok obsiahnutých v týchto vodách.

§ 6

Všeobecné užívanie vôd a jednoduché zariadenia

(1) Bez povolenia alebo súhlasu vodohospodárskeho orgánu môže každý užívať povrchové vody obvyčajným spôsobom, pri ktorom nie je potrebné zvláštne zariadenie, ako na kúpanie, pranie, mytie, napájanie a plavenie zvierat, na vodné a ľadové športy. Povolenie alebo súhlas vodohospodárskeho orgánu nie je potrebný ani na zriaďovanie jednoduchých zariadení na jednotlivých nehnuteľnostiach na zachytenie vody a na ochranu jednotlivých nehnuteľností proti škodlivým účinkom vôd. Všeobecným užívaním vôd a jednoduchými zariadeniami na zachytenie vôd a na ochranu nehnuteľností nesmú sa poškodzovať brehy, vodohospodárske zariadenia, zariadenia pre chov rýb, meniť odtokové pomery, zhoršovať akosť vody, ani poškodzovať všeobecné záujmy a práva iných.

(2) V prípade všeobecného nebezpečia môže vodohospodársky orgán upraviť alebo i zakázať všeobecné užívanie povrchových vôd a uskutočňovanie jednoduchých zariadení; v ostatných prípadoch môže tak urobiť len v súčinnosti s dotknutými orgánmi.

§ 7

Užívanie vôd na plavbu a jej prevádzka

(1) Plavba lodí (prevádzka) pltí a plavenie dreva v nezviazanom stave musí sa prevádzať takým spôsobom, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo poškodzovaniu korýt tokov, brehových úprav, vodohospodárskych diel, zariadení a ich prevádzky alebo ku škodám pri uskutočňovaní vodohospodárskych stavieb.

(2) Pri prevádzaní plavby sa nesmú do vody vypúšťať látky, ktoré by mohli nepriaznivo zmeniť akosť vody. O zneškodňovaní vypúšťaných látok, najmä olejov a popola, ako i o vypúšťaní odpadových vôd z objektov slúžiacich k plavebným účelom platí primerane ustanovenie § 9.

(3) Žiadosť o udelenie povolenia alebo o súhlas na vybudovanie hydrotechnických častí prístavov a prekladísk, ako i stavieb a zariadení slúžiacich na plavbu lodí (prievozov), pltí a na plavenie dreva v nezviazanom stave, ktoré sa zriaďujú v tokoch, v koryte, na brehoch alebo v zátopovom území, prejedná vodohospodársky orgán pred rozhodnutím s kompetentnými orgánmi Ministerstva dopravy. Povolenie Ministerstiev národnej obrany alebo vnútra sa pripojuje k žiadosti, ak tak ustanovujú osobitné predpisy.

(4) Inak upravujú užívanie vôd na plavbu osobitné predpisy.

(5) Pokiaľ ide o ochranu záujmov plavebnej prevádzky, spolupracujú vodohospodárske orgány pri vykonávaní tohto zákona s orgánmi štátnej plavebnej správy.

§ 8

Zvláštne užívanie vôd

(1) Povolenie vodohospodárskeho orgánu je potrebné:

- a) na užívanie povrchových vôd, na zachytávanie vôd na jednotlivých nehnuteľnostiach a na ochranu nehnuteľnosti proti škodlivým účinkom povrchových vôd iným spôsobom, než ako je uvedené v §§ 6 a 7 ods. 4, ako i na užívanie vôd podzemných;
- b) na vypúšťanie odpadových vôd do povrchových alebo podzemných vôd;
- c) na zriaďovanie vodohospodárskych diel a zariadení potrebných na účely uvedené pod písm. a) a b).

(2) Vypúšťanie odpadových vôd povolí vodohospodársky orgán len vtedy, ak sa vybuduje vyhovujúce čistiace zariadenie odpadových vôd alebo ak bude inak postarané o ich zneškodnenie.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane aj pri zmenách týchto zariadení a opatrení.

§ 9

Výroba v nových závodoch alebo v nových výrobných a iných zariadeniach, pri ktorej vznikajú závadné odpadové vody, ako aj prevádzka kanalizačných zariadení sídlisk, sa nesmú začať, pokiaľ nie je vybudované a dané do prevádzky vyhovujúce zariadenie na čistenie alebo zneškodnenie odpadových vôd. V odôvodnených výnimočných prípadoch môže vláda povoliť časovo obmedzenú výnimku z tohto ustanovenia.

§ 10

Stavby, zariadenia a porasty v korytách a zátopových územiach

(1) Súhlas vodohospodárskeho orgánu je potrebný:

- a) na stavby a zariadenia, pokiaľ ovplyvňujú vodné hospodárstvo, povolené podľa iných predpisov, ako i na odvolania alebo zmeny vydaných povolení;
- b) na zriaďovanie plotov a skládok, na vysadzovanie, pestovanie, stínanie alebo odstraňovanie stromov, krov a pod. v zátopovom území, najmä pokiaľ môžu mať nepriaznivý vplyv na odtok vody, odchod ľadov, alebo na akosť vody, alebo môžu byť príčinou tvorenia výmoľov a nánosov;
- c) na zmeny stavieb, zariadení a opatrení uvedených pod písm. a) a b);
- d) na ťažbu materiálu v zátopovom území;
- e) na zasypávanie odstavených ramien, toní a výmoľov.

(2) Žiadosť o udelenie súhlasu na stavby a zariadenia a na ich zmeny treba doložiť projektami tých častí stavieb a zariadení, ktoré ovplyvňujú vodné hospodárstvo.

§ 11

Užívanie koryt tokov a pobrežných pozemkov

(1) Pozemky, po ktorých odtekajú vody v tokoch, a pozemky v opustených korytách môže orgán spravujúci tok užívať bez náhrady na zriaďovanie, prevádzku a udržiavanie vodohospodárskych diel a zariadení alebo na vykonávanie hospodárskych prác a na iné vodohospodárske účely. Ak

dôjde k pochybnostiam o tom, či ide o také pozemky, a v akom rozsahu ich treba použiť, rozhodne vodohospodársky orgán.

(2) Ťažiť piesok, štrk, bahno, s výnimkou liečivého bahna, okruhliaky a podobne z korýt tokov včítane odstavených ramien a odstraňovať nánosy a ostrovy novovzniknuté v tokoch možno, len pokiaľ nie sú ohrozené vodohospodárske záujmy. Ústredná správa vodného hospodárstva určí po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi, kto je oprávnený na ťažbu a určuje jej všeobecné podmienky; o prípustnosti ťažby v jednotlivých prípadoch a o jej podrobnejších podmienkach rozhoduje orgán spravujúci vodný tok.

(3) Vlastníci pobrežných pozemkov sú povinní po vykonanom konaní trpieť, aby na týchto pozemkoch boli na ochranu brehov ponechané, odstraňované alebo novo vysádzované stromy a kry bez nároku na náhradu. Vodohospodársky orgán môže uložiť vlastníkom pobrežných pozemkov, aby na svoj náklad odstránili bez nároku na náhradu stromy a kry, ak to vyžaduje ochrana brehov a nerušený odtok veľkých vôd.

Tretia časť **Ochrana vôd**

§ 12

Starostlivosť o vody a ich ochrana proti znečisťovaniu a zmene teploty

(1) Kto akýmkoľvek spôsobom nakladá s povrchovými alebo podzemnými vodami, je povinný sa starať o uchovanie ich prirodzeného stavu. Tieto vody sa nesmú znečisťovať ani sa nesmie umele meniť ich teplota, aby neutrpeli ich akosť, samočistiaca schopnosť a možnosť použitia pre účely, na ktoré sú potrebné. Doterajšie znečisťovanie vôd treba plánovite odstraňovať investičnou výstavbou potrebných čistiacich zariadení a vhodným rozmiestňovaním výrobných zariadení.

(2) K ochrane vôd patrí tiež starostlivosť o pramene, korytá tokov, nádrže, ako aj o studne a iné zariadenia pre zachytávanie podzemnej vody.

(3) Ak dôjde k činom porušujúcim tieto povinnosti, rozhodne vodohospodársky orgán o spôsobe nápravy.

§ 13

Ochrana proti škodlivým účinkom zvláštnych druhov vôd

(1) Povrchové a podzemné vody treba chrániť proti škodlivým účinkom niektorých zvláštnych druhov vôd, najmä vôd solných, banských a zmiešaných so zemnými olejmi, a to už opatrením v závode, z ktorého také vody odtekajú. To isté platí pre použité i nepoužité odpadové vody z kúpeľných a žriedelných zariadení.

(2) Ústredná správa vodného hospodárstva určí po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi všeobecné podmienky pre ochranu povrchových a podzemných vôd.

§ 14

Ochrana vodných zdrojov

(1) Na ochranu výdatnosti, akosti a zdravotnej nezávadnosti vodných zdrojov vodohospodársky orgán určí podľa potreby po vykonanom konaní ochranné územie.

(2) Vodohospodársky orgán tiež určí, akým spôsobom sa táto ochrana v ochrannom území uskutočňuje; pritom môže po prejednaní s orgánmi, ktorých záujmy by boli dotknuté, obmedziť užívanie nehnuteľností na tomto území, poprípade nariadiť vykonanie potrebných úprav.

(3) Ak slúži ochranné územie všeobecnému záujmu, uhradzuje vodohospodársky orgán náklady spojené s jeho zriadením. Ak sa zriaďuje ochranné územie výhradne alebo prevažne v záujme určitej organizácie, uhradzuje náklady táto organizácia.

§ 15

Opatrenia na zlepšenie vodohospodárskych pomerov

Vlastníci a užívatelia pozemkov v povodí tokov sú povinní na nich hospodáriť tak, aby zároveň prispievali na zlepšenie odtokových pomerov, na udržanie vlahy v pôde, na zlepšenie pomerov podzemných vôd a na ochranu proti erózii. Podrobnosti, najmä pokiaľ ide o vymedzenie dotknutých pozemkov, o spôsob ich úpravy a o hospodárenie na nich upravia zúčastnené ústredné úrady po dohode s Ústrednou správou vodného hospodárstva podľa zásad štátneho vodohospodárskeho plánu v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva v odbore poľnohospodárskej a lesnej výroby.

Štvrtá časť

Organizácia vodného hospodárstva

§ 16

Vodohospodárske orgány

(1) Vodohospodárskymi orgánmi podľa tohto zákona sú:

- a) Ústredná správa vodného hospodárstva ako ústredný úrad a Správa vodného hospodárstva na Slovensku;
- b) výkonné orgány národných výborov.

(2) Ústredná správa vodného hospodárstva je podriadená ministrovi energetiky; vedie ju predseda, ktorého vymenúva vláda.

(3) Správa vodného hospodárstva na Slovensku je podriadená povereníkovi lesov a drevárskeho priemyslu; vedie ju predseda, ktorého vymenúva Sbor povereníkov.

(4) Za činnosť Správy vodného hospodárstva na Slovensku zodpovedá jej predseda povereníkovi lesov a drevárskeho priemyslu a predsedovi Ústrednej správy vodného hospodárstva. Predseda Ústrednej správy vodného hospodárstva riadi činnosť Správy vodného hospodárstva na Slovensku smernicami a pokynmi, ktoré dáva predsedovi Správy vodného hospodárstva na Slovensku; výnimočne vykonáva svoju pôsobnosť na Slovensku s jeho vedomím tiež priamo.

§ 17

Orgány Ústrednej správy vodného hospodárstva

(1) Ústredná správa vodného hospodárstva vykonáva svoje úlohy priamo alebo svojimi orgánmi, ktorými sú výskumné alebo projekčné ústavy, orgány technického rozvoja a hospodárskovýrobné organizácie.

(2) Ústredná správa vodného hospodárstva môže zriaďovať hospodárskovýrobné organizácie ako samostatné právnické osoby a upravovať ich pomery.

§ 18

Štatúty

(1) Štatút Ústrednej správy vodného hospodárstva a Správy vodného hospodárstva na Slovensku schvaľuje vláda.

(2) Štatúty orgánov Ústrednej správy vodného hospodárstva vydáva minister lesov a drevárskeho priemyslu; ich organizačné poriadky vydáva Ústredná správa vodného hospodárstva a Správa vodného hospodárstva na Slovensku.

§ 19

Úlohy Ústrednej správy vodného hospodárstva

(1) Ústrednej správe vodného hospodárstva prislúcha najmä:

1. správa vodných zdrojov a hospodárenie s vodou;
2. plánovanie vo vodnom hospodárstve;
3. distribúcia vody pre všetky hospodárske sektory;
4. riadenie prípravy a výstavby vodohospodárskych investícií; pokiaľ ide o výstavbu energetických zariadení vodných diel, v spolupráci s Ministerstvom palív a energetiky;
5. správa, prevádzka a udržiavanie vodohospodárskych diel a zariadení s výnimkou správy, prevádzky a udržiavania vodných elektrární;
6. starostlivosť o vodohospodárske meliorácie;
7. starostlivosť o čistotu tokov z vodohospodárskeho hľadiska;
8. starostlivosť o úpravy tokov, pokiaľ presahujú rámec lesnícko-technických meliorácií;
9. starostlivosť o splavnosť vodných tokov a o budovanie vodných ciest;
10. výskum a technický rozvoj vo vodnom hospodárstve;
11. riadenie komplexnej projektovej služby pre projektovanie vodohospodárskych diel a zariadení, s výnimkou prípadov, v ktorých projektované vodohospodárske zariadenie je podľa zásady komplexnosti projektované inou organizáciou vo funkcii generálneho projektanta;
12. starostlivosť o vodohospodárske kádre a o ich rozmiestnenie.

(2) Ústredné úrady a ich orgány sú povinné napomáhať Ústrednú správu vodného hospodárstva a jej orgány pri plnení úloh vo vodnom hospodárstve.

§ 20

Pôsobnosť výkonných orgánov národných výborov vo vodnom hospodárstve

(1) Výkonné orgány krajských národných výborov plnia vo svojich obvodoch vodohospodárske úlohy podľa potrieb krajov v rámci smerníc Ústrednej správy vodného hospodárstva, najmä:

- a) sa starajú o sústavné a účelné hospodárenie s vodou, o čistotu vody, o udržiavanie rovnováhy medzi kapacitou vodných zdrojov a potrebou i spotrebou vody, riadia distribúciu vody a spolupôsobia pri zdoľávaní povodní;
- b) rozhodujú vo všetkých správnych veciach v odbore zákona o vodnom hospodárstve a úpravy držby nehnuteľností potrebnej v dôsledku vodohospodárskych stavieb a zariadení, najmä rozhodujú o povolení na zvláštne užívanie vody a o udelení súhlasu podľa § 10, ako i o užívaní pozemkov podľa § 11;
- c) v rámci svojej pôsobnosti vykonávajú činnosť dozornú, znaleckú a posudkovú, ako i vodoprávno-technickú;
- d) zúčastňujú sa prác, vyplývajúcich pre vodné hospodárstvo z plánu na zveľadenie poľnohospodárskeho, lesného a vodného hospodárstva.

(2) Výkonné orgány krajských národných výborov môžu v jednotlivých prípadoch poveriť orgány národných výborov nižších stupňov, aby vykonávali niektoré správne úkony.

(3) Vláda môže nariadením preniesť pôsobnosť výkonných orgánov krajských národných výborov na výkonné orgány národných výborov nižších stupňov.

§ 21

Závodní, podnikoví, sektoroví a rezortní vodohospodári

(1) Prevádzateľ je povinný ustanoviť závodného vodohospodára pre každý podnik, závod, prevádzkáreň, ústav, ktorý má zariadenia na podchytávanie, na odber alebo pre dodávku pitnej, úžitkovej alebo prevádzkovej vody, alebo na vypúšťanie odpadovej vody, ak množstvo vody presahuje mieru, ktorú určí Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi; prevádzateľ ustanoví závodného vodohospodára z osôb, ktoré majú potrebné znalosti a prevádzkové skúsenosti pre túto funkciu. Podľa naliehavosti potreby na vyzvanie orgánov Ústrednej správy vodného hospodárstva alebo orgánov hygienickej a protiepidemickej služby je prevádzateľ povinný ustanoviť osoby zodpovedné za hospodárenie s vodou i v závodoch, ktoré odoberajú alebo vypúšťajú vodu v menšom množstve.

(2) Podnik, ktorý má niekoľko závodov hospodáriacich s vodou, je povinný ustanoviť podnikového vodohospodára.

(3) Pre plnenie úloh výrobných odvetví v jednotlivých rezortoch sa ustanovujú sektoroví a rezortní vodohospodári.

(4) Úlohy a činnosť vodohospodárov určí Ústredná správa vodného hospodárstva a Ministerstvo zdravotníctva po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 22

Dozor

(1) Ústredná správa vodného hospodárstva vykonáva buď priamo alebo svojimi orgánmi hlavný dozor na hospodárenie s vodou, na užívanie vody a jej ochranu, ako aj na správu, prevádzku a údržbu vodohospodárskych diel a zariadení, s výnimkou prípadov uvedených v odseku 2.

(2) Týmto ustanovením nie sú dotknuté predpisy o vykonávaní dozoru na lesníckotechnické meliorácie, predpisy o štátnom požiarnom dozore a požiarnej ochrane, týkajúce sa tiež ochrany proti živelným pohromám, najmä povodniam, predpisy o dozore na správu, prevádzku a udržiavanie vodných elektrární, predpisy o dozore na plavbu, prevádzku a používanie verejných prístavov a prekladísk a iné predpisy o dozore na vodohospodárske diela.

Piata časť

Príslušnosť a konanie

§ 23

(1) Pôsobnosť výkonných orgánov krajských národných výborov vo veciach vodného hospodárstva vykonávajú výkonné orgány tých krajských národných výborov, v obvodech ktorých sa zriaďuje vodohospodárske alebo iné dielo, na ktoré sa dáva povolenie alebo súhlas, alebo v obvode ktorých sa vykonáva opatrenie.

(2) Povolenie podľa § 8 udelí výkonný orgán krajského národného výboru na podklade úvodného projektu, ktorý mu predloží žiadateľ pred jeho schválením; povolenie udelí po vykonanom konaní, a to rozhodnutím, v ktorom sa uvedú najmä účel, miesto, spôsob, rozsah (miera) a podmienky užívania vody, vypúšťania odpadových vôd alebo ochrany proti vode.

(3) Ak zriaďuje vodohospodárske diela alebo zariadenia vodohospodársky orgán, obmedzí sa konanie len na výrok o ich prípustnosti z hľadiska všeobecných záujmov a práv iných účastníkov.

(4) Výkonný orgán krajského národného výboru môže udelené povolenie zmeniť alebo zrušiť v novom konaní, ak to vyžaduje iný dôležitejší všeobecný záujem; ak došlo k zmene alebo k zrušeniu povolenia v prospech iného žiadateľa, určí výkonný orgán krajského národného výboru zároveň povinnosť a výšku náhrady majetkovej ujmy, ktorá vznikla doteraz oprávnenému zmenou alebo zrušením povolenia. Ak nebude niektorý účastník súhlasíť s výškou náhrady, určenej výkonným orgánom krajského národného výboru, môže požiadať súd, poprípade kompetentný arbitrážny orgán, o nové určenie náhrady.

(5) V konaní o udelení, zmene alebo zrušení povolenia sú povinní účastníci predniesť všetky pripomienky a námietky v lehote určenej výkonným orgánom krajského národného výboru najneskoršie pri konečnom konaní.

(6) Ak nerozhodne vodohospodársky orgán inak, je oprávnenie spojené so závodom, ktorému vodohospodárske dielo alebo zariadenie slúži.

§ 24

(1) Plánovanie a vykonávanie investícií ktoréhokoľvek odvetvia národného hospodárstva, pokiaľ sa týkajú užívania vody, vypúšťania odpadových vôd alebo ochrany proti vode, musia byť v súlade so štátnym vodohospodárskym plánom. Investor je povinný si vyžiadať už v príprave investičnej úlohy od vodohospodárskeho orgánu vyjadrenie, či plánovaná investícia je možná z hľadiska vodohospodárskeho. V žiadosti uvedie investor potrebné množstvo vody, množstvo odpadovej vody a stupeň jej znečistenia. Vodohospodársky orgán preverí investíciu najmä z hľadiska umiestenia investície, zabezpečenia potrebného množstva vody, nutnosti čistenia odpadovej vody, ochrany proti vode, doterajšieho užívania vody inými spotrebiteľmi a či je v súlade so štátnym vodohospodárskym plánom. Investor je povinný pripojiť k žiadosti o schválenie investičnej úlohy vyjadrenie vodohospodárskeho orgánu.

(2) Vyjadrenie vodohospodárskeho orgánu je potrebné tiež k plánovanej zmene vo výrobnom procese závodu, k zmene a úprave vodohospodárskych diel a zariadení, aj keď sa tieto zmeny a úpravy neprejavia investične, avšak ovplyvňujú vodné hospodárstvo.

(3) Vyjadrenie vodohospodárskeho orgánu nenahrádza povolenie alebo súhlas podľa tohto zákona, ktorý je potrebný na uskutočnenie vodohospodárskeho diela alebo zariadenia.

Šiesta časť

Spoločné ustanovenia

§ 25

Správa vodohospodárskych diel a zariadení

(1) Komu prislúcha vodné oprávnenie, je povinný sa starať o to, aby vodohospodárske dielo a zariadenie bolo riadne spravované, udržiavané a prevádzkané podľa podmienok oprávnenia, poprípade podľa schválených manipulačných poriadkov, ak nie sú jeho správa, prevádzka a udržiavanie zabezpečené inak.

(2) Vodohospodársky orgán môže prevziať na čas nevyhnutnej potreby správu, prevádzku alebo údržbu vodohospodárskych diel a zariadení, s výnimkou vodných elektrární, spravovaných orgánmi Ministerstva palív a energetiky, ak to vyžadujú záujmy vodného hospodárstva alebo iné všeobecné záujmy a ak ten, kto je na to povinný, túto úlohu riadne neplní a ak neurobil nápravu v

určenej lehote. Túto správu, prevádzku a údržbu obstaráva vodohospodársky orgán na náklad povinného.

(3) Ak sú vodohospodárske diela a zariadenia v správe rozpočtových alebo hospodárskych organizácií, platia o prevode a správe vodohospodárskych diel a zariadení predpisy o správe národného majetku.

§ 26

Vstup na cudzie nehnuteľnosti

Na vykonávanie prieskumu a prác slúžiacich účelom vodného hospodárstva a pre výkon dozoru na vody, na vodohospodárske diela a zariadenia môžu osoby, ktoré sa vykážu potvrdením kompetentného orgánu, vstupovať na cudzie pozemky a do objektov a vykonávať v nich potrebné práce, prieskum alebo dozor, pokiaľ nie je na to potrebné povolenie podľa osobitných predpisov. Také osoby sú povinné dbať na to, aby škoda, pokiaľ sa jej pri týchto prácach nemožno vyvarovať, bola čo najmenšia; spôsobenú škodu nahradí orgán, ktorý poverené osoby vyslal. Ak nedôjde k dohode o výške náhrady škody, rozhodne sa o nej v súdnom, popřípade v arbitrážnom konaní. Poverené osoby sú povinné zachovávať tajomstvo o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri svojej činnosti.

§ 27

Náhrady za zvláštne užívanie vody a za užívanie vodohospodárskych diel a zariadení

Odberatelia a iní užívatelia vody sú povinní platiť orgánom Ústrednej správy vodného hospodárstva podľa zásad schválených vládou primerané náhrady za zvláštne užívanie vody, ktoré je umožnené alebo zlepšené vodohospodárskymi dielami alebo zariadeniami, spravovanými Ústrednou správou vodného hospodárstva, ako i za užívanie týchto diel a zariadení. Vláda môže určiť výnimky z tejto povinnosti.

§ 28

Ochrana rybárstva

(1) Pri projektovaní, výstavbe, prevádzke a údržbe vodohospodárskych diel a zariadení, ako aj pri inom užívaní vôd, treba prihliadať na potreby rybárstva; najmä treba chrániť vody proti znečisťovaniu, umelému otepľovaniu, vypúšťaniu závadných odpadových vôd, vypúšťať vody z korýt spôsobom čo možno neškodným pre ryby, ako aj zriaďovať a udržiavať rybíe prechody, hrablice a pod.

(2) Náklady na zariadenia a opatrenia na ochranu rybárstva uhradzuje pri novobudovaných vodohospodárskych dielach a zariadeniach spravidla investor týchto diel. Náklady na odstránenie zariadení škodlivých rybárstvu pri vybudovaných vodohospodárskych dielach uhradzuje ten, kto žiada o ich odstránenie. So zreteľom na osobitné okolnosti môže výkonný orgán krajského národného výboru určiť inú uhradzovaciu povinnosť.

(3) Podrobnosti týkajúce sa výstavby zariadení a iných opatrení na ochranu rybárstva a úhrady nákladov určí Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 29

Vyvlastnenie nehnuteľností a práv

(1) Nehnuteľnosti a práva, ktoré sú potrebné pre účely ustanovené týmto zákonom alebo pre prístup k vodám za účelom ich všeobecného užívania, možno vyvlastniť ak nedôjde k dohode o

výkupe alebo o užívaní. Vyvlastnením možno dosiahnuť prechod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zriadenie práva stavby alebo zriadenie vecných bremien na nehnuteľnostiach.

(2) Pre vyvlastňovacie konanie, spôsob a platenie náhrady za vyvlastnenie, pre vstup na vyvlastňovanú nehnuteľnosť a pre jej užívanie pred začatím vyvlastňovacieho konania platia obdobne ustanovenia zákona č. 280/1949 Zb., o územnom plánovaní a výstavbe obcí, vládneho nariadenia č. 93/1950 Zb., o výstavbe obcí, ako i predpisov podľa nich vydaných. Ústredná správa vodného hospodárstva môže však po dohode s Ministerstvom financií vyhláškou určiť odchýlky od týchto ustanovení, potrebné vzhľadom na osobitnú povahu vodohospodárskych diel a zariadení a ich prevádzky.

§ 30

Zánik záložných a iných vecných práv a bremien

Záložné práva na majetku v štátnom socialistickom vlastníctve, ktorý je určený na to, aby sa trvalo užíval pre účely vodného hospodárstva, zanikajú bez náhrady; knihovný súd ich vymaže na návrh Ústrednej správy vodného hospodárstva alebo jej orgánov s odvolaním sa na tento zákon. Záväzky, pre ktoré sa záložné právo zriadilo, zostávajú nedotknuté. O zániku iných vecných práv (bremien) než záložných na takom majetku platia primerane ustanovenia §§ 1 až 7 vládneho nariadenia č. 97/1952 Zb., o zániku vecných práv na niektorých častiach národného majetku.

§ 31

Evidencia vodohospodárskych povolení

(1) Namiesto doterajších vodných kníh sa zavádza nová evidencia vodohospodárskych diel a zariadení a vodohospodárskych povolení a súhlasov.

(2) Podrobnosti určí Ústredná správa vodného hospodárstva vyhláškou.

Siedma časť

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 32

Zrušenie vodných družstiev

(1) Vodné družstvá zriadené podľa predošlých vodných zákonov sa zrušujú. Majetok zrušených vodných družstiev prechádza na štát, do správy orgánov Ústrednej správy vodného hospodárstva.

(2) Vlastníci (užívatelia) meliorovaných pozemkov sú povinní podľa miery prospechu poskytovať pomoc orgánom Ústrednej správy vodného hospodárstva a zúčastniť sa pri prevádzke a udržiavaní rozvodnej závlahovej siete a odvodňovacej, drenážnej a drobnej odpadovej siete. Podrobnosti upraví Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode s ministerstvami pôdohospodárstva a financií.

(3) V obciach, kde jednotné roľnícke družstvá alebo štátne majetky obhospodarujú všetky meliorované pozemky, odovzdá Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode s ministerstvami pôdohospodárstva a financií postupne rozvodnú závlahovú sieť a odvodňovaciu, drenážnu a odpadovú sieť do trvalého užívania jednotných roľníckych družstiev alebo ju prevedie do správy štátnych majetkov.

(4) Spôsob usporiadania práv a záväzkov zrušených vodných družstiev určí Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode s Ministerstvom financií a zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 33**Zrušenie vodovodných sväzov a vodných družstiev pre zásobovanie obcí vodou**

Doterajšie vodovodné sväzy, zriadené zákonom č. 49/1931 Zb., o štátnom fonde pre vodohospodárske meliorácie, a vodné družstvá pre zásobovanie obcí vodou, zriadené zákonom č. 20/1941 Sl. z., o finančnom zabezpečení niektorých vodných stavieb štátnych a štátom podporovaných, sa zrušujú. Ich majetok prechádza na štát; spravujú ho príslušné hospodárskovýrobné organizácie Ústrednej správy vodného hospodárstva.

§ 34**Zrušenie nárokov na bezodplatné alebo zvýhodnené dodávky vody z verejných vodovodov**

Ustanovenia zmlúv o odbere vody medzi bývalými prevádzateľmi verejných vodovodov a vlastníkmi pozemkov, na ktorých sa zachycuje voda pre verejné vodovody, a ustanovenia zmlúv medzi bývalými prevádzateľmi verejných vodovodov a odberateľmi vody, týkajúce sa bezodplatných a zvýhodnených dodávok vody z verejných vodovodov, sa zrušujú bez náhrady.

§ 35**Preskúšanie doterajších vodných oprávnení**

(1) Doterajšie vodné oprávnenia sa musia prihlásiť najneskoršie do jedného roku po začiatku účinnosti tohto zákona u výkonného orgánu príslušného krajského národného výboru. Včas neprihlásené vodné oprávnenia zanikajú bez náhrady.

(2) Ďalšie trvanie včas prihlásených vodných oprávnení sa posudzuje podľa ustanovení tohto zákona. Ak nie sú pri nich splnené predpoklady potrebné na ich ďalšie trvanie alebo ak to vyžaduje všeobecný záujem, zrušia sa vodné oprávnenia bez náhrady.

(3) O tom, kto bude prevádzať vodohospodárske diela a zariadenia, pri ktorých vodné oprávnenia zanikli, a ktorých prevádzka je potrebná v hospodárskom alebo inom všeobecnom záujme, rozhodne Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode so Štátnym úradom plánovacím a s ostatnými zúčastnenými ústrednými úradmi. O prevod vlastníckeho práva alebo správy sa postará ten, komu sa uloží, aby vodohospodárske dielo alebo zariadenie prevádzal.

(4) O vodohospodárskych dielach a zariadeniach, ktoré nemožno národohospodársky využiť, vykoná výkonný orgán krajského národného výboru konanie, podľa výsledku ktorého môže uložiť vlastníkovi alebo správcovi vodohospodárskeho diela alebo zariadenia uvedenie do neškodného stavu. Ak nemožno takto zabezpečiť zriadenie neškodného stavu, vysloví vodohospodársky orgán prechod vlastníctva týchto vodohospodárskych diel a zariadení bez náhrady na štát. Časti vodohospodárskych diel alebo zariadení, ktoré bezprostredne súvisia s vodnými tokmi, prevezme orgán spravujúci vodný tok, ktorý sa postará o vhodnú úpravu.

§ 36**Pomer k iným právnym predpisom**

Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na vody, ktoré vyhlásilo Ministerstvo zdravotníctva za prírodné liečivé vody alebo za prírodné minerálne vody stolné, ďalej na vody solné, banské a vody zmiešané so zemnými olejmi.

§ 37**Súčinnosť s orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby**

Ak ide o opatrenia, ktoré sa dotýkajú hygienickej a protiepidemickej starostlivosti, postupujú vodohospodárske orgány v súlade s opatreniami, nariadenými orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby, a sú preto povinné pred svojím rozhodnutím alebo opatrením vyžiadať ich záväzný posudok.

§ 38**Vykonávacie predpisy**

(1) Predpisy na vykonanie tohto zákona vydá vláda nariadením; najmä týmto spôsobom určí:

- a) podrobnejší postup pri prejednávaní návrhov na povolenie vodohospodárskych diel a zariadení, na ich prevádzku a na vydávanie príslušných prevádzkových poriadkov;
- b) spôsob a podmienky zriaďovania, prevádzky a udržiavania závlahových a odvodňovacích sústav;
- c) ktoré vodohospodárske diela a zariadenia môžu budovať jednotlivé rozpočtové alebo hospodárske organizácie, poprípade jednotlivci, ako aj ktoré vodohospodárske diela a zariadenia tieto organizácie a jednotlivci budú prejímať a spravovať.

(2) Vláda stanoví, ktoré zariadenia pre zásobovanie vodou a odvodnenie obcí miestneho významu sa začlenia do organizačnej sústavy komunálneho hospodárstva.

(3) Podrobnejšie predpisy na vykonanie tohto zákona vydá Ústredná správa vodného hospodárstva po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

(4) Pokiaľ sa nevydajú predpisy predvídané týmto zákonom, postupuje sa podľa doterajších predpisov.

§ 39**Pomer k predošlým predpisom**

Platnosť strácajú všetky predpisy o veciach upravených týmto zákonom, najmä:

1. zákon č. 93/1869 r. z., ktorý sa týka ustanovení o práve vodnom,
2. zákon č. 71/1870 čes. z. z. o tom, ako možno vodu užívať, zvádzať a proti nej sa brániť, v znení prílohy vládneho nariadenia č. 305/1942 Zb.,
3. zákon č. 65/1870 mor. z. z. o používaní a prevádzaní vôd i obrane proti nim,
4. zákon č. 51/1870 sliez. z. z., o používaní a prevádzaní vôd i obrane proti nim, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
5. zák. čl. XXIII/1885 o vodnom práve, v znení zák. čl. XVIII/1913 a ostatné predpisy ho meniace a doplňujúce,
6. zákon č. 66/1901 r. z., o stave vodných dráh a o vykonaní úpravy riek, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
7. zákon č. 49/1931 Zb., o štátnom fonde pre vodohospodárske meliorácie, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
8. zákon č. 50/1931 Zb., o štátnom fonde pre splavnenie riek, vybudovanie prístavov, výstavbu údolných priehrad a pre využitkovanie vodných síl, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
9. zákon č. 20/1941 Sl. z., o finančnom zabezpečení niektorých vodných stavieb štátnych a štátom podporovaných,
10. vládne nariadenie č. 92/1953 Zb., ktorým sa zriaďuje Ústredná správa vodného hospodárstva.

§ 40
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1955; vykonajú ho minister lesov a drevárskeho priemyslu po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Krosnár v. r.

